

ע"פ 1170/15 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פלייליים

ע"פ 1170/15

לפני: כבוד השופט ס' ג'ובראן
כבוד השופטת א' חיות
כבוד השופט מ' מזוז

המערער: פלוני

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד
מיום 29.1.2015 בתפ"ח 558-03-13 שניתן על ידי
כבוד השופט מ' פינקלשטיין - סג"נ, ל' ברודי ור' אמיר

תאריך הישיבה: ב' בטבת התשע"ו (14.12.2015)

בשם המערער: עו"ד טל ענר

בשם המשיבה: עו"ד נעימה חינאווי

בשם שירות המבחן: מר פהמי עליאן

פסק-דין

1. לפנינו ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (סגן הנשיא מ' פינקלשטיין והשופטים ל' ברודי ו-ר' אמיר) בתפ"ח 558-03-13 מיום 29.1.2015, בגדרו הושת על המערער עונש של 5 שנות מאסר בפועל; 12 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים שלא יעבור עבירה לפי סימן ה' לפרק י' לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין), או עבירת אלימות מסוג פשע; 6 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים שלא יעבור עבירת אלימות מסוג עוון; ופיצוי כספי בסך 100,000 ש"ח לבתו נפגעת העבירות (להלן: הבת).

כתב האישום והכרעת הדין

2. ביום 14.1.2014, המערער הורשע בבית המשפט המחוזי, על יסוד הודאתו בעובדות כתב אישום מתוקן במסגרת הסדר טיעון, בעבירות של מעשה מגונה בקטינה שטרם מלאו לה 14 שנים בידי בן משפחה, לפי סעיף 351(ג)(1) לחוק העונשין (ריבוי עבירות); מעשה מגונה בקטינה בידי בן משפחה, לפי סעיף 351(ג)(3) לחוק העונשין (ריבוי עבירות); תקיפת קטין או חסר ישע, לפי סעיף 368(ב)(א) לחוק העונשין; תקיפה בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 379 בצירוף סעיף 382(ג) לחוק העונשין. כתב האישום המתוקן כלל ארבעה אישומים, הנוגעים לעבירות מין אותן ביצע המערער בבתו ולעבירות אלימות אותן ביצע בבני משפחתו. יצוין, כי האישומים יובאו להלן בסדר הבאתם בכתב האישום ולא בסדר כרונוולוגי.

3. על פי עובדות האישום הראשון, בהזדמנויות רבות בין השנים 2010-2013, בעת שהבת הייתה בין הגילאים 13-16, המערער נהג לגעת בחזה מעל ומתחת לבגדיה במהלך שעות היום, וכן היה נוהג להגיע לבילות אל חדרה, שם מישש וליטף את חזה ונגע ברגליה. בנוסף, תואר כי במועד כלשהו בחודשים יולי-אוגוסט 2012, כאשר המערער והבת נמצאו בבית מלאכה בו עבד, היא אמרה לו כי היא עייפה, והוא השיב כי גם הוא עייף. המערער פרש שני מזרנים עבורם על הרצפה ונשכב מאחוריה תוך שהצמיד את גופו לגופה. הוא ביקש ממנה לאפשר לו להתקרב אליה וניסה לגעת בחזה, אך היא מנעה זאת ממנו. במקרה אחר במהלך חודשים אלו, בעת ששהו בבית המלאכה, ישבה הבת על ברכיו של המערער והוא נגע וליטף אותה בחזה, מעל לבגדיה. כמו כן, על פי המתואר, ביום 7.8.2012 ישנה הבת בחדר של אחיה, כאשר המערער נכנס והכניס את ידו מתחת לשמלתה. היא התעוררה, הדפה אותו ואף אמרה לו: "אתה לא נורמלי, תלך מכאן, אתה משוגע". בעקבות דברים אלו, המערער צחק ויצא מהחדר (מעשים אלו ייקראו להלן: עבירות המין).

4. על פי עובדות האישום השני, במהלך שנת 2008, הבת ואחותה הקטנה איחרו להגיע לביתן מבית הכנסת. האיחור עורר את חמתו של המערער, והוא החל לסטור על ראשה ולחיייה של הבת ולהכות בבטנה באגרופים. כתוצאה ממכותיו, היא נפלה אל הארץ, אך הוא המשיך לחבוט בה, טלטל אותה בחוזקה והטיח אותה ברצפה. רק לאחר כחמש דקות, היא הצליחה להימלט מפניו אל עבר הדלת. עוד מתואר באישום השני, כי במועד אחר במהלך שנת 2008, סבר המערער כי הבת התחצפה לאמה בשעת ויכוח, ועל כן סטר לה בחוזקה על פניה. הבת נמלטה מפניו, אך הוא הלך בעקבותיה והכה אותה באגרופו בחזה. על פי עובדות האישום השלישי, במהלך שנת 2008, ישב המערער ללמוד תורה בסלון ביתו עם בנו, אשר היה בן 6 שנים באותו מועד. כאשר הבן לא הצליח לקרוא בתורה בהתאם לציפיותיו של המערער, המערער החל לצעוק עליו. בהמשך לכך, הוא תפס את הקטין והכה אותו בחוזקה, תוך שמשך אותו לכיוון מדרגות הבית. בהגיעם לקרבת המדרגות, אחז המערער את הקטין בכתפיו וחבט את גופו במדרגות. על פי עובדות

האישום הרביעי, במועד כלשהו בשנים 2008-2009, התפתח ויכוח בין המערער לבין אשתו, ובמהלכו הוא סטר לה על פניה בחוזקה, כך שכתוצאה מהמכה היא נפלה על השיש ונחבלה (המעשים המפורטים בשלושת האישומים אלו ייקראו להלן: עבירות האלימות).

תסקירי שירות המבחן

5. מיד לאחר הרשעתו של המערער, בית המשפט המחוזי הורה על קבלת תסקיר משירות המבחן בעניינו. התסקיר הוגש ביום 19.3.2014, ובו תיאר שירות המבחן כי המערער גדל במערכת משפחתית קונפליקטואלית ולא יציבה, אשר הביאה לכך שהוא התקשה להרגיע את עצמו כילד. שירות המבחן התרשם כי למערער דפוסי אישיות נרקסיסטיים וכי קיימים אצלו צרכי שליטה מוגברים - בין השאר כתוצאה מנסיבות ילדותו האמורות. שירות המבחן סבר כי דפוסי אישיותו המתוארים של המערער ערערו את יכולתו לווסת את דחפיו הרגשיים והמיניים והיוו, בין היתר, את הרקע לעבירות מושא כתב האישום. בנוסף, צוין בתסקיר כי המערער החל טיפול בקבוצה טיפולית ארוכת טווח המיועדת לעברייני מין, וכי הוא ביטא במסגרתה רצון לעבור תהליכי שינוי. שירות המבחן המליץ על דחיית מועד מתן גזר הדין בארבעה חודשים, לצורך המשך הטיפול במערער ולצורך הפנייתו להערכת מסוכנות מינית.

6. בדיון שנערך ביום 24.3.2014, בית המשפט המחוזי קיבל את המלצות שירות המבחן, והורה על עריכת הערכת מסוכנות למערער ועל עריכת תסקיר משלים על ידי שירות המבחן בעקבותיה. בתסקיר המשלים שהוגש ביום 7.7.2014, שירות המבחן עמד על כך שהמערער המשיך להגיע בקביעות לפגישות הקבוצה הטיפולית, וכי במסגרת הקבוצה גילה עמדה פעילה וייחודית, אשר התאפיינה בכנות ובעימות עצמי עם מעשיו. מאידך, שירות המבחן התרשם כי המערער התקשה להעריך באופן מלא את הפגיעה שפגע בבת ובמשפחתו ונטה לצמצם אותה. שירות המבחן אף העריך כי יכולתו של המערער להבין את חומרת התנהגותו היא נמוכה. על יסוד התרשמות זו ומאפייניו האישיותיים של המערער, שירות המבחן מצא כי רמת המסוכנות הנשקפת ממנו היא בינונית-נמוכה, וכי קיימת אפשרות ששילוב בתוכנית טיפולית ארוכת טווח תפחית את הסיכון עוד יותר. נוכח חומרת וכמות העבירות בהן הורשע המערער, שירות המבחן המליץ על עונש מאסר בפועל, תוך התחשבות בפוטנציאל השיקומי שלו (להלן: התסקיר המשלים הראשון).

7. ביום 14.7.2014 הורה בית המשפט המחוזי על עריכת תסקיר משלים נוסף, אשר נועד להתייחס, בין השאר, לקשר של המערער עם גורמי הרווחה בעיר מגוריו. ביום 5.10.2014 הוגש התסקיר המשלים, בו צוין שירות המבחן כי טרם קיבל את המידע הרלבנטי מגורמי הרווחה. במקביל, שירות המבחן עמד על התקדמות ההליך הטיפולי וציין כי בחודשים מאז הגשת התסקיר המשלים הראשון, המערער עסק באופן ממוקד בפגיעה המינית בבתו ובגורמים אשר הביאו אותו למעשים אלו. מנגד, שירות המבחן פירט כי המערער חש תחושות חרדה נוכח גזר דינו המתקרב, אשר הביאו להתערערו במצבו הרגשי ולקושי מצדו לווסת את רגשותיו, וכי הוא ביטא קושי לשהות תחת תנאים מגבילים קשים. משכך, שירות המבחן המליץ להסיר את התנאים המגבילים אשר הוטלו על המערער, כדי לאפשר לו להמשיך בהליך הטיפולי באופן מיטבי עד לגזירת דינו.

8. בהחלטה מיום 6.10.2014, בית המשפט המחוזי הורה לשירות המבחן להגיש תסקיר משלים שלישי, ולכלול בו תסקיר לנפגעת העבירה; התייחסות לחומרים הנוגעים למערער מאת גורמי הרווחה; וסיכום של המלצתו בעניינו של המערער, בהתאם להתקדמות ההליך הטיפולי. תסקיר משלים זה הוגש ביום 24.12.2014, ובו צוין שירות המבחן כי לאחר שהבת חשפה את המעשים שבוצעו בה בפני אמה, עזב המערער את הבית ופנה מיוזמתו להליך טיפולי פרטי,

אשר לא צלח. באשר להתקדמות ההליך הטיפולי במסגרת הקבוצה, שירות המבחן עמד על כך שהמערער נמצא בשלב מוקדם יחסית של עיסוק במודעות לפגיעה והמניעים שעמדו מאחוריה. שירות המבחן הדגיש כי קיימת חשיבות לכך שהמערער ימשיך בהליך הטיפולי עד להשלמתו, כדי שתיבנה עבורו תוכנית מניעה אישית אשר תסייע לו להימנע מפגיעות נוספות בעתיד. לשם השלמת ההליך הטיפולי כאמור, שירות המבחן המליץ על דחיית המועד בו ייגזר דינו של המערער לחודש יולי 2015 (להלן: התסקיר המשלים השלישי). בדיון שנערך למחרת, ביום 25.12.2014, בית המשפט המחוזי קבע כי אין מקום לדחייה נוספת וכי האינטרס בסיומו של ההליך המשפטי גובר על האינטרס במיצוי ההליך הטיפולי. על כן התקיימו בפניו ביום זה הטענות לעונש, אשר הושלמו ביום 1.1.2015.

גזר דינו של בית המשפט המחוזי

9. ביום 29.1.2015, בית המשפט המחוזי גזר את דינו של המערער. תחילה, בית המשפט מצא כי יש לקבוע מתחם עונש אחד לעבירות המין ושלושה מתחמי עונש נפרדים לעבירות האלימות בהתאם לזהות נפגעי העבירות.

10. בקביעת מתחמי העונש ההולמים, בית המשפט המחוזי עמד על הערכים החברתיים שנפגעו מביצוע העבירות, על נסיבות ביצוען ועל מדיניות הענישה בעבירות דומות. ביחס לעבירות המין, בית המשפט הדגיש כי עבירות מין המבוצעות בקטין בן משפחה הן מהחמורות בקשת העבירות. זאת, משום שלפגיעה בנפשו של הנפגע המאפיינת את עבירות המין בקטינים מתווספות הפרה של תחושות האמון והביטחון האמורות לשרור במסגרת התא המשפחתי. בית המשפט המחוזי מצא כי בעבירות המין במקרה שלפנינו התקיימו מספר נסיבות לחומרה: העבירות בוצעו במספר רב של הזדמנויות, תוך ניצול מצבים שבהם המערער שהה ביחידות עם הבת; התעלמות המערער מבקשותיה של הבת כי יחדל ממעשיו; הפצרותיו בה כי לא תגלה על המעשים לאיש; והנזקים הלא מבוטלים שנגרמו לבת, אשר פורטו בתסקיר נפגעת העבירה ושלא נפרט עליהם מחמת צנעת הפרט. לפיכך, בית המשפט המחוזי מצא כי מתחם העונש ההולם לעבירות המין נע בין שלוש וחצי לשבע שנות מאסר.

באשר לעבירות האלימות, בית המשפט המחוזי הטעים כי תופעת האלימות במשפחה עומדת בניגוד לחוש הצדק האנושי ולציפייה הטבעית לקיומם של יחסי אהבה והרמוניה במסגרת המשפחתית. בית המשפט המחוזי מצא כי גם נסיבות ביצוע עבירות האלימות הן חמורות. זאת, בשל פער הכוחות המשמעותי בין המערער לבין ילדיו ואשתו, וכן בשל אוזירת הפחד והטרור אשר שררה בבית המערער בשל מעשיו. על יסוד האמור, בית המשפט מצא כי מתחם העונש ההולם לכל אחת מעבירות האלימות הוא מספר חודשי מאסר, כאשר ביחס לתקיפת הבת, המתחם מגיע עד ל-18 חודשי מאסר בשל הישנות המעשים.

11. בקביעת העונש המתאים למערער, בית המשפט המחוזי דחה תחילה את טענת המערער כי יש לסטות ממתחמי העונש שנקבעו משיקולי שיקום. בית המשפט ציין כי מעורבותו הפעילה של המערער בהליך הטיפולי הייעודי היא מבורכת, אך עם זאת הדגיש כי המערער עדיין נמצא בשלביו הראשונים של ההליך, למרות חלוף פרק זמן ניכר. לנוכח חומרתן של נסיבות ביצוע העבירות, נקבע כי אין בהליך הטיפולי כדי להצדיק סטייה לקולה ממתחמי העונש, אלא רק להוות שיקול לקולה בקביעת העונש הראוי למערער בתוך המתחם. בנוסף לשיקול זה, בית המשפט המחוזי שקל לטובתו של המערער את הנסיבות הבאות: נטילת האחריות על המעשים מצדו; הודאתו בעבירות, אשר ייתרה את עדות בני המשפחה, ובפרט את עדותה של הבת; היעדרו של עבר פלילי בעניינו; והעובדה כי הוא עזב את הבית מיד עם חשיפת המעשים ופעל לארגן טיפול הולם הן עבורו והן עבור בתו.

בית המשפט המחוזי ציין כי החליט לגזור על המערער עונש אחד בגין כל העבירות בהן הורשע, בשל היותן מסכת של עבירות במשפחה, והשית עליו את העונשים המפורטים בפסקה 1 לעיל. מכאן הערעור שלפנינו.

נימוקי הערעור

12. המערער טוען בערעורו כי בית המשפט המחוזי שגה בהחלטתו מיום 25.12.2014 שלא לדחות את מועד שמיעת הטיעונים לעונש ומתן גזר הדין עד לאחר שיסיים את ההליך הטיפולי, כפי שהמליץ שירות המבחן. לעמדת המערער, בנסיבות המיוחדות של עניינו, כאשר הוא נמצא בטיפול שירות המבחן מאז חודש מאי 2013 ומתסקירי שירות המבחן עולה כי ההליך הטיפולי נושא פרי, היה מקום לאפשר לו למצות את ההליך. המערער אף מציין כי בית המשפט המחוזי עצמו תמך במיצוי ההליך הטיפולי ומסיבה זו דחה מספר פעמים את מועד שמיעת הטיעונים לעונש והורה על הגשת התסקירים המשלימים. לגישת המערער, החלטתו של בית המשפט המחוזי מנוגדת הן לאינטרס של משפחתו והן לאינטרס הציבורי בהצלחת הטיפול ובהפחתת מסוכנותו. לפיכך, המערער מבקש כי דינו יגזר רק לאחר השלמת ההליך הטיפולי.

13. לחלופין, המערער סבור כי העונש שהושת עליו בגזר דינו של בית המשפט המחוזי מחמיר עמו יתר על המידה. לשיטתו, יש מקום להתערב במתחמי העונש שנקבעו לו: באשר למתחם שנקבע לעבירות המין, המערער סבור כי מדובר במתחם אופייני לעבירות חמורות יותר בהן מתקיימות נגיעות באיבר המין או מתקיים מגע מיני של ממש. באשר לעבירות האלימות, המערער טוען כי המתחמים שנקבעו אינם כוללים רף תחתון, ומשכך הם חסרים את הפירוט הנדרש בחוק. כמו כן, המערער סבור כי בית המשפט המחוזי לא ייחס משקל ראוי לשיקולי השיקום בגזירת עונשו. לעמדתו, נוכח ההליך הטיפולי המשמעותי שעבר, ניכר כי מסוכנותו פחתה וכי סיכויי שיקומו טובים - ומשכך היה מקום לחרוג לקולה ממתחמי העונש, או לכל הפחות לגזור את עונשו ברף התחתון של מתחמי העונש. המערער מוסיף וטוען כי בית המשפט המחוזי לא ייחס משקל מספיק לנסיבותיו האישיות, אשר פורטו בגזר הדין.

14. מנגד, המשיבה גורסת כי גזר דינו של בית המשפט המחוזי מפורט ואין עילה להתערבות בו. לטעמה, העונש שהושת על המערער הולם את חומרת עבירותיו, כאשר בנסיבות המקרה שלפנינו מדובר בשילוב של עבירות מין ועבירות אלימות. המשיבה אמנם מסכימה כי עבירות המין במקרה שלפנינו אינן מצויות ברף הגבוה של המעשים המגונים, אולם היא מדגישה מנגד כי מדובר במעשים אשר בוצעו מספר פעמים בשבוע במשך מספר שנים והצטברותם היא המצדיקה את מתחם העונש שנקבע. בכל הנוגע לשיקולי השיקום, המשיבה טוענת כי למרות ההליך הטיפולי הממושך טרם אירע שינוי במסוכנות הנשקפת מהמערער ולכן לא מתקיימים התנאים לחריגה לקולה ממתחם העונש. משכך, המשיבה סבורה כי יש לדחות את הערעור.

15. יוער, כי בד בבד עם הגשת הערעור, המערער הגיש בקשה לעיכוב ביצוע עונש המאסר בפועל, אך בקשתו נדחתה ביום 29.3.2015 (השופט א' שהם) והוא החל בריצוי תקופת מאסרו בסמוך. בדיון בפנינו טען בא-כוחו של המערער כי תחילת ריצוי העונש הביאה לקטיעת הרצף הטיפולי בו. לעמדתו, קיצור עונש המאסר יאפשר למערער לחדש את הרצף הטיפולי ובכך יובטח כי ההישגים אשר הושגו במסגרת ההליך הטיפולי בקהילה לא ירדו לטמיון.

16. עוד יצוין כי לקראת הדיון בפנינו, הוגש ביום 9.12.2015 תסקיר משלים נוסף בעניינו של המערער. מהתסקיר עולה כי המערער הוא אסיר חיובי, השומר על תפקוד תקין ללא עבירות משמעת, וכי עד למועד הגשת

התסקיר הוא שולב בצורה מוצלחת במסגרת טיפולית אשר אינה ייעודית לעברייני מין. ביחס להמשך הטיפול במערער, צוין בתסקיר כי ביום 6.12.2015 ערך שירות בתי הסוהר בדיקה להתאמת המערער לאגף הטיפולי לעברייני מין במקום מאסרו, ובעקבותיה הוחלט על שילובו באגף ובהליכי טיפול קבוצתיים ייעודיים לעברייני מין.

דין והכרעה

17. לאחר שעיינו בגזר דינו של בית המשפט המחוזי ובנימוקי הערעור, ולאחר שמיעת הצדדים בפנינו, הגענו לכלל מסקנה כי דין הערעור להידחות.

18. ראשית, אנו סבורים כי לא נפל פגם בהחלטתו של בית המשפט המחוזי מיום 25.12.2014. הכלל הנקוט בפסיקת בית משפט זה הוא שתסקיר שירות המבחן מהווה המלצה שאינה מחייבת את בית המשפט. אמנם שירות המבחן הוא הגורם המקצועי הרלבנטי הבוחן, בין היתר, את מסוכנותו של נאשם ואת הפוטנציאל השיקומי שלו, ועל כן נדרש בית המשפט להביא בחשבון את המלצתו בבואו לקבל החלטה בעניינו של נאשם, אולם מכלול השיקולים והאינטרסים אותם שוקל בית המשפט הוא רחב מאלו אותם שוקל שירות המבחן (ראו: ע"פ 2032/15 ממנ נ' מדינת ישראל, פסקה 22 (11.8.2015); ע"פ 6341/14 בן איטשי נ' מדינת ישראל, פסקה 13 (8.7.2015); בש"פ 5309/05 צמח נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (29.6.2005)). כאשר עסקינן בהמלצה של שירות המבחן לדחות את מועד מתן גזר הדין לצורך מיצוי הליך שיקומי, עומדים מנגד שיקולים שונים, וביניהם האינטרס בסופיות הדין; הפגיעה הנגרמת להרתעת היחיד והרבים מכך שהעונש ירוצה זמן מה לאחר ההרשעה; והשפעת הדחייה על שיקומם של נפגעי העבירה ועל הנאשם עצמו (ראו והשוו: ע"פ 5936/13 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (14.1.2015) (להלן: ע"פ 5936/13)).

בהחלטתו מיום 25.12.2014, בית המשפט המחוזי ציין כי לצד שיקולי שיקומו של המערער, יש לבחון שיקולים נוספים, וביניהם מצבה של הבת והאינטרס שלה בסיום ההליך המשפטי. בנסיבות המקרה, בית המשפט המחוזי מצא, כאמור, כי אין מקום לדחייה נוספת וכי יש לסיים את ההליך המשפטי. לאחר שבחנו את השתלשלות ההליכים בפני בית המשפט המחוזי, נחה דעתנו כי החלטתו מאזנת כראוי בין מכלול השיקולים הרלבנטיים. כמפורט לעיל, בית המשפט הורה מספר פעמים על דחייה במועד מתן גזר הדין כדי לאפשר בחינה של התקדמות ההליך הטיפולי, בהתאם להמלצות שירות המבחן. אולם, בחלוף הזמן גדל המשקל אותו יש לייחס לאינטרסים הנגדיים לשיקול השיקום, ובהעדר התקדמות מספקת בהליך הטיפולי – שכן המערער הוגדר בתסקיר המשלים השלישי כמי שמצוי עדיין בשלב הראשון של ההליך – סבורים אנו כי בצדק קבע בית המשפט המחוזי כי הגיעה העת לסיים את ההליך המשפטי ולגזור את דינו של המערער.

19. באשר לטענות המערער כנגד העונש שהושת עליו, הלכה ידועה היא שערכאת הערעור אינה מתערבת בחומרת העונש שנקבע על ידי הערכאה הדיונית, אלא במקרים חריגים בהם העונש שנגזר חורג במידה רבה מרמת הענישה הנוהגת או הראויה במקרים דומים (ראו: ע"פ 2715/15 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (20.9.2015); ע"פ 5767/14 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 90 (16.6.2015); ע"פ 5500/13 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (6.11.2014)). לא מצאנו כי המקרה שלפנינו נמנה על אותם מקרים חריגים המצדיקים את התערבותנו, כפי שנפרט להלן.

20. העבירות בהן הורשע המערער הן עבירות חמורות ביותר ומחייבות תגובה עונשית מחמירה. בית משפט זה עמד לא אחת על החומרה היתרה הגלומה בעבירות מין בקטינים, המבוצעות בידי בן משפחה – מדובר בעבירות

המבוצעות תוך ניצול לרעה של הקרבה הפיזית והנפשית ושל האמון השורר באופן טבעי במסגרת התא המשפחתי (ראו לאחרונה: ע"פ 7661/14 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (4.1.2016)). בפסיקה נקבע כי בגזירת דינו של אדם המורשע בעבירות מין בקטינים בכלל, ובעבירות מין בקטינים בני משפחה בפרט, יש לבכר את שיקולי הגמול וההרתעה על פני נסיבותיו האישיות של הנאשם, על מנת לבטא את סלידת החברה מהמעשים ולהוקיע את מבצעייהן (ראו: ע"פ 4583/13 ס' נ' מדינת ישראל, פסקה 60 (21.9.2015)); ע"פ 3283/13 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 32 (12.11.2014)); ע"פ 4327/12 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 35 (5.6.2013)). עם זאת, יש לזכור כי קיימת קשת רחבה של עבירות מין במשפחה, אשר שונות אלה מאלה בנסיבותיהן - ומדיניות הענישה תלויה בנסיבות הקונקרטיים של כל מקרה ומקרה. בע"פ 1605/13 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 21 (27.8.2014), עמד בית משפט זה על כך שמדיניות הענישה בעבירות של מעשים מגונים בבני משפחה היא מדורגת, ומשתנה בהתאם לחומרתן של העבירות, מספרן, תדירותן, משכן ומספר הקורבנות שנפגעו. בהתבסס על ניתוח הפסיקה במקרים דומים, מצא בית המשפט בע"פ 1605/13 כי במקרים בהם נעשו מעשים מגונים אחדים בקורבן אחד, ובמשך תקופה קצרה יחסית, נגזרו עונשים בטווח הנע בין שנתיים לבין 4 שנות מאסר בפועל. המקרה שלפנינו חמור משמעותית ממקרים אלו, באשר המעשים נעשו בבתו של המערער מספר פעמים בשבוע לאורך כשנתיים וחצי. אף אם כל אחת מהעבירות המיוחסות למערער, כשלעצמה, אינה ברף החומרה הגבוה ביותר של עבירות המין במשפחה, הצטברותם של המעשים מביאה לכך שחומרת האירוע תועמד על רף גבוה, המצדיק את מתחם העונש שנקבע על ידי בית המשפט המחוזי (ראו והשוו: ע"פ 6882/14 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 18 (11.11.2015)). בנוסף, במקרה שלפנינו המערער הורשע גם בעבירות אלימות בבני משפחתו, אשר נסיבותיהן חמורות ומצדיקות החמרה נוספת בעונשו. לפיכך, נחה דעתנו כי אין כל סטייה ממדיניות הענישה הנוהגת בעונש שהוטל על המערער.

21. אין בידינו לקבל גם את טענת המערער כי בית המשפט המחוזי לא נתן משקל הולם לשיקולי השיקום בעניינו, וכי היה מקום לסטות לקולה ממתחם העונש שנקבע. בע"פ 5936/13 הדגיש בית משפט זה כי במקרים של עבירות חמורות, כגון עבירות מין בקטינים, חומרת העבירה עשויה להצריך עונש מאסר בפועל לתקופה לא קצרה גם במקרה שבו ישנם סימני חרטה ושיקום. ככל שהעבירה בה הורשע הנאשם ונסיבותיה חמורות יותר, כך גובר הנטל המוטל על הנאשם להראות הליך שיקומי מתקדם יותר או סיכוי שיקום מובהקים יותר כדי להציג סטייה לקולה ממתחם העונש. במקרה שלפנינו, אנו סבורים כי צדק בית המשפט המחוזי בקביעתו כי המערער לא עמד בנטל האמור. כפי שצוין לעיל, מתסקירי שירות המבחן בעניינו, ובפרט מהתסקיר המשלים השלישי, עולה כי המערער עודנו מצוי בשלב ראשוני יחסית של ההליך הטיפולי, כאשר עומדת בפניו כברת דרך עד להשלמתו. אכן, ניכר מהתסקירים כי המערער עושה מאמצים רבים לשקם את חייו ולתקן את דרכו חרף הקשיים בהם נתקל בתהליך, ויש לברך על כך. עם זאת, בשלב זה לא ניתן לקבוע כי קיימים סיכויי שיקום מובהקים המצדיקים חריגה לקולה ממתחם העונש. יתרה מכך, בית המשפט המחוזי נתן משקל לנסיבותיו האישיות של המערער ולהליך הטיפולי אותו הוא עובר בקביעת העונש המתאים לו, ונסיבות אלה הביאו אותו להקל הקלה מסוימת בעונשו של המערער. איננו סבורים כי נפל פגם במשקל אותו ייחס לנסיבות אלה. על יסוד כל האמור, דין הערעור להידחות.

22. סוף דבר, הערעור נדחה.

ניתן היום, א' בשבט התשע"ו (11.1.2016).
